

Тазкия дарслари (123-дарс). Ғийбатчилар жазосиз қолмайдилар

13:00 / 13.02.2021 5129

Саккизинчи офат – ғийбат.

«Ғийбат»нинг луғатдаги маъноси бир нарсанинг кўздан тўсилишидир.

Уламолар ғийбатни қуйидагича таърифлайдилар:

Журжоний айтади: «Ғийбат инсоннинг бор айбларини унинг йўқлигида зикр қилишдир».

Муновий уни «Ғойибнинг айбини зикр қилиш», деган.

Ғийбатнинг энг мукамал таърифи қуйидаги ҳадиси шарифда келгандир:

لَا أَقْبَهُ بِيَعْلَامَ هَلْ لَاحِلٌ وَسَرَّ أَيُّ لِي قُوهٌ أَنْ هُنَّ لَاحِلٌ يَضَرَّ رَؤْيَ رُءْيَا بِنَا عِنْدَ
نَفْسٍ لَاقٍ لِقَاؤُهَا أَمْ يَحْأَيُّ فَنَاكُنْ نِيتِي أَرْفَأُ لِي قُوهٌ رَؤْيَ أَمْ بِنَا كَأَخْأَكُزْزِدُ
هُتَهَبْ دَقْفُ لِقَاؤَاتِ أَمْ هِي فَنُكَيْ مَلْنِ وَأُوهُتَبَّتْ عَا دَقْفُ لِقَاؤَاتِ أَمْ هِي فَنَاكُنْ
دُوَادُ وَبَأُ هَاوَرُ

Имом Абу Довуд Абу Хурайра розияллоху анхудан ривоят қилган ҳадисда қуйидагилар айтилади:

«Эй Аллоҳнинг Расули, ғийбат нима?» деб сўрашди. «Биродарингни ўзига ёқмаган нарса билан эслашинг», дедилар. Шунда: «Биродаримда мен айтган нарса бўлса-чи, бунга нима дейсиз?» дейишди. «Агар айтганинг унда бўлса, ғийбат қилган бўласан, аммо айтганинг унда бўлмаса, бўҳтон қилган бўласан», деб жавоб қилдилар.

Ғийбатнинг ҳаром, гуноҳи кабиралардан эканини ҳамма уламолар бир овоздан таъкидлаганлар.

Ғийбат нақадар қабиҳ ва нақадар ёмон иш экани Хужурот сурасида баён қилинади:

أَتَيْتُم مَّهْيَا مَحَلَّ كُنْ أَيْ نَأْمُ كُنْ دَحْأُ بَحْيَا أَضْعَبُ مَكُضْعَبُ بَتْعَيْ آلِ وَ
مُحْيِرُ بَأَوْتِ هَلْ لَاحِلٌ نِ هَلْ لَاحِلٌ أَوْ قَاتِ أَوْ هُوْمُ تَوْرَكَفُ

«Баъзиларингиз баъзиларингизни ғийбат қилмасин. Бирортангиз ўзининг ўлган биродарининг гўштини ейишни яхши кўрурми? Ҳа, ёмон кўрасизлар. Аллоҳдан кўрқинглар! Албатта, Аллоҳ тавбани кўплаб қабул қилувчидир, ўта раҳмлидир» (12-оят).

مَلَسَ وَهَيْ لَعْلَلِ لَيْلِ لَاحِلٌ وَسَرَّ لَاقٍ لِقَاؤَاتِ مَلَسَ أَلَا رَؤْيَ رُءْيَا بِنَا عِنْدَ
أُوبَاتِ عَاتِ أَلْهُ بَلَقُ نَأْمِ أَلْ لُحْدَيْ مَلَو وَنَأْسَلِ بِنَا نَمُ رَشْعَمُ أَي
هَلْ لَاحِلٌ عَاتِ مَوْتِ أَرْوَعِ بِنَا نَمُ هُنَّ إِيْفُ مَوْتِ أَرْوَعِ أَوْ عَاتِ بِنَا نَمُ رَشْعَمُ أَي
دُوَادُ وَبَأُ هَاوَرُ يَوْ تَيْ بِي فُ هُ حَضْفِي هُ تَرْوَعُ هَلْ لَاحِلٌ عَاتِ بِنَا نَمُ وَهُ تَرْوَعُ

Абу Барза Асламийдан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам: «Эй тили билан иймон келтириб, дилида иймон келтирмаганлар, муслумонларни ғийбат қилманг ва уларнинг камчиликларини қидирманг. Кимки уларнинг камчилигини қидирса, Аллоҳ таоло ўша одамнинг камчилигини қидиради. Аллоҳ кимнинг камчилигини қидирса, уни уйда шарманда қилади», дедилар».

Абу Довуд ривоят қилган.

Охиратда ҳам ғийбатчилар жазосиз қолмайдилар.

هُنَّ عُلَّالٌ يَضَرُّهُنَّ لُجْلُجٌ أَلْقَى نَبِيٌّ سَنَاقِ
سَأَخُنُّنَّ رَافِطًا مَوْلَى مَوْقِبٍ تَرَزَّمَ بِجَرْعِ أَمَلٍ
ءَالُؤُهُ أَلِقَ لِيَرْبِحَ أَيُّهُنَّ أَلُؤُهُنَّ تَلْقَفُ
دَمْحًا أَوْ دَوَادُؤًا مَوْضِعًا يَفَنُوعِي وَسَانَ لِمَوْحَلٍ نَوْلُكُ أَيَّ نِيْدَلِ

Анас ибн Молик розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Мерожга чиққанимда мисдан бўлган тирноқлар билан юзларию кўксиларини тирнаётган бир қавмнинг олдидан ўтдим. Мен:

«Эй Жаброил, улар ким?» деб сўрадим.

**«Булар у дунёда одамларнинг гўштини еб, обрўларини тўкканлар»,
деб жавоб берди».**

Абу Довуд ва Аҳмад ривоят қилишган.

Мўмин-мусулмонлар ғийбатдан четланибгина қолмасдан, бошқа ғийбатчиларнинг оғзига уриб, ғийбатга йўл қўймасликка ҳаракат қилишлари ҳам матлубдир.

مَلَسَ وَهَيْلَعُ هَلَلِ لِيَصِيْبَنَّ لِيَا نَعِيْ نَهْجُ لِيَا سَنَانُ بِنَاغُمَنْ بِلْهَسْ
اَلْهَلْمِ يَلَاغَتْ وَكَرَابَتْ هَلَلِ لِيَا شَعْبُ هَبِيْعِي قِفَانُ مَن اَنْ مُمُؤْمِيْ حَمْنُ
وَبُدِيْرِيْ عِيْشِيْ ب اَنْ مُمُؤْمِيْ عِيْ بَنْ مَوِيْ مَن هَجْرَانُ مَن مَ اِيْقَلِ مَوِيْ هَمْحَلِيْ
هَوْر. لَقِ اَمَّ حَجْرِيْ يَلَاغَتْ هَلَلِ لِيَا هَسَبْحُ هَنْيَش
دَمْحًا

Саҳл ибн Муъоз ибн Анас Жуханийдан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Кимки бир мўминни ғийбатчи мунофиқдан ҳимоя қилса, қиёмат куни Аллоҳ таоло унинг гўштини дўзах ўтидан ҳимоя қилувчи фаришта юборади. Кимки бир мўминни сўкмоқчи бўлиб, уни ғийбат қилса, Аллоҳ таоло уни гапидан қайтмагунича жаҳаннам кўприги устида ушлаб туради», дедилар».

Аҳмад ривоят қилган.

Ғийбатчига қулоқ солган киши унинг шериги ҳисобланади. Фақат унинг гапини тили билан инкор қилсагина, гуноҳидан қутулади. Агар очиқ инкор қилишдан қўрқса, қалби ила инкор қилсин ва гапни бошқа тарафга буришга ёки туриб кетишга ҳаракат қилсин.

«Руҳий тарбия» китобидан